

Utjecaj računovodstvenih politika na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća

Čolak, Ante

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:408264>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-04**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Ante Čolak

UTJECAJ RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA NA FINANCIJSKI POLOŽAJ I USPJEŠNOST POSLOVANJA PODUZEĆA

ZAVRŠNI RAD

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet-Zagreb

Katedra: računovostvo

Mentor: dr. sc. Ivana Dražić Lutilsky

Broj indexa autora: 0067517977

Zagreb, rujan 2019.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
1.1. Svrha i problem istraživanja	3
1.2. Predmet i cilj istraživanja.....	3
1.3. Metode istraživanja.....	4
1.4. Struktura rada.....	4
2. OPĆA TEORIJA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA.....	5
2.1. Definicija računovodstvenih politika.....	5
2.2. Odnos računovodstvenih politika i poslovne politike.....	8
2.3. Računovodstveni koncepti, načela i standardi	10
2.4. Područja primjene računovodstvenih politika	14
2.5. Zakonski okvir računovodstvenih politika.....	15
2.5.1. Zakon o računovodstvu.....	16
2.5.2. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja/Međunarodni računovodstveni standardi	18
2.5.3. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja	19
3. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I FINANCIJSKI POLOŽAJ TE USPJEŠNOST PODUZEĆA	21
3.1. Područje dugotrajne imovine i amortizacije	22
3.2. Područje zaliha.....	23
3.3. Područje rezerviranja	25
3.4. Područje priznavanja prihoda i otpisa potraživanja	25
4. ZAKLJUČAK.....	26
LITERATURA	28
POPIS SLIKA.....	29

1. UVOD

1.1. Svrha i problem istraživanja

Svako poduzeće ima dužnost objavljivati različite vrste financijskih izvještaja u svrhu dobivanja realne slike o njegovom poslovanju i provođenja što racionalnijih poslovnih odluka. Financijski izvještaji sadrže sve relevantne i bitne informacije o stanju poduzeća u određenom promatranom razdoblju. Izuzetno je bitno da svi podaci u financijskim izvještajima budu realni i istiniti kako ne bi došlo do manipulacije istima. Pri tome se promatraju temeljni financijski izvještaji koje čine: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaji o novčanom tijeku, izvještaji o promjenama glavnice te izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti. Izgled financijskih izvještaja u određenom obračunskom razdoblju ovisi o računovodstvenim politikama koje donosi menadžment nekog poduzeća.

Pod računovodstvenim politikama podrazumijevaju se načela, osnove, pravila i prakse koje koristi poduzeće kod sastavljanja i prikazivanja svojih godišnjih financijskih izvještaja. U svrhu boljeg razumijevanja prikazanih financijskih izvještaja potrebno je podatke dodatno i jasno objasniti kako bi se što bolje objasnilo korištenje računovodstvenih politika, kao i njihovi učinci.

Svrha i problem istraživanja provedenog za potrebe ovog rada jesu utvrditi na koji način primjena različitih računovodstvenih politika utječe na financijski položaj i uspješnost nekog poduzeća na tržištu. U tome kontekstu posebna pažnja pridat će se analizi posebnih područja primjene računovodstvenih politika kao što su područje dugotrajne imovine i amortizacije, područje zaliha, područje rezerviranja te područje priznavanja prihoda i otpisa potraživanja.

1.2. Predmet i cilj istraživanja

Predmet ovoga rada jesu računovodstvene politike koje koristi menadžment nekog poduzeća. U ovome kontekstu obradit će se opća teorija i priroda računovodstvenih politika, zakonski okvir reguliranja računovodstvenih politika te različita područja primjene računovodstvenih politika koja poduzeća obično koriste. Cilj rada jest utvrditi na koji način primjena različitih računovodstvenih politika utječe na financijski položaj i uspješnost nekog poduzeća.

1.3. Metode istraživanja

Prilikom izrade ovoga rada korištene su metoda analize, metoda sinteze, metoda deskripcije i metoda kompilacije. U radu su se koristili sekundarni izvori podataka.

1.4. Struktura rada

U strukturalnom smislu rad je podijeljen na nekoliko dijelova.

Tako se dio rada koji slijedi nakon uvoda bavi općom teorijom računovodstvenih politika u okvir kojeg iznosi definiciju računovodstvenih politika, analizu odnosa računovodstvenih politika i poslovne politike, objašnjava računovodstvene koncepte, načela i standarde, kao i zakonski okvir računovodstvenih politika, u što spadaju Zakon o računovodstvu, Međunarodni računovodstveni standardi te Hrvatski standardi financijskog izvještavanja.

Drugi dio rada predstavlja središnji dio rada koji detaljnije obrađuje problematiku područja primjene računovodstvenih politika kao što su područje dugotrajne imovine i amortizacije, područje zaliha, područje rezerviranja te područje priznavanja prihoda i otpisa potraživanja.

Posljednji dio rada je zaključak koji sumira glavne nalaze rada.

2. OPĆA TEORIJA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

2.1. Definicija računovodstvenih politika

Poslovanje u suvremenim tržišnim uvjetima u sve većoj mjeri ističe važnost upravljanja, a da bi se moglo kvalitetno upravljati, nužna je uspostava kvalitetne informacijske podloge. Značajan dio takvih informacija sastavni je dio računovodstva i financijskih izvještaja. Financijski izvještaji predstavljaju konačan proizvod računovodstvenog procesa u koji su ugrađene odabrane računovodstvene politike. Odabir konkretne računovodstvene politike ovisi o ciljevima koji su definirani poslovnom politikom poduzeća.

Sadržaj, opseg, definiciju i predmet računovodstvene politike obrađuju međunarodni računovodstveni standardi. MRS 1 u točki 21 iznosi definiciju tog pojma na sljedeći način: “Računovodstvene su politike posebna načela, osnove, dogovori i praksa koje je usvojio poslovni subjekt u sastavljanju i prezentiranju financijskih izvješća.”¹

Potonje implicira da će svaki poslovni subjekt provoditi svoje računovodstvene politike koje će biti za njega karakteristične, a koje moraju uvažavati prethodno spomenute temeljne postavke.²

Računovodstvene politike bitan su element financijskog izvještavanja iz razloga što objavljene računovodstvene informacije o imovini, obvezama, glavnici, prihodima, rashodima, dobitcima i gubitcima izravno ovise o njihovom izboru. Nadalje, računovodstvene politike predstavljaju integralni dio poslovne politike poduzeća. Ciljevi računovodstvene politike služe realizaciji ciljeva poslovne politike poduzeća.³

Kod sastavljanja i objavljivanja financijskih izvještaja, poslovni subjekt mora usvojiti računovodstvene politike koje se tretiraju kao skup zasebnih načela, osnova, dogovora i prakse. Pri tome menadžment subjekta ima odgovornost za sastavljanje i prezentiranje financijskih

¹ Gulin, D. i ostali: Računovodstvo, Zagreb, 2003., str. 102.

² Ibidem

³ Ramljak B. (1999): Računovodstvene politike u malim poduzećima, doktorska disertacija, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split, str. 104.

izvještaja. Svaki subjekt odabire i provodi one računovodstvene politike koje će na optimalan način – fer biti slika njihovog financijskog položaja, uspješnosti poslovanja, kao i prikaz novčanih tokova.⁴

Prilikom objavljivanja računovodstvenih politika, menadžment subjekta razmatra hoće li objavljivanje korisnicima biti korisno u razumijevanju načina na koji su transakcije, poslovni događaji i uvjeti imali utjecaja na iskazanu financijsku uspješnost i financijski položaj. Objavljivanje za korisnike ima posebnu važnost u slučaju kada su spomenute politike izabrane iz alternativa koje su dopuštene od strane MSFI-jeva.⁵

Pri tome je u suštini riječ o sljedećem:⁶

- izboru između određenih računovodstvenih alternativa (metoda), uz naznaku kako primjena različitih alternativa pruža različite rezultate,
- činjenici da cilj takvog izbora leži u što realnijem prikazivanju financijskog položaja i uspješnosti poslovanja,
- činjenici da uprava provodi izbor računovodstvenih politika,
- činjenici da podlogu za to predstavljaju određena računovodstvena načela, kao i računovodstveni standardi.

Nadalje, utjecaj računovodstvenih politika na izgled financijskih izvještaja determiniran je faktorima kao što su:⁷

- udio određene pozicije u ukupnoj strukturi imovine, obveza, prihoda ili rashoda,
- temeljna obilježja izabrane metode (promatrane u odnosu s neizabranim metodama),
- promatrano vremensko razdoblje.

Iz svega prethodno rečenog slijedi da temeljno pitanje računovodstvenih politika predstavlja pitanje procjene pozicija financijskih izvještaja, odnosno pitanje materijalnog sadržaja financijskih

⁴ Ramljak B. (2011): Računovodstvene politike – utjecaj na izgled financijskih izvještaja, Računovodstvenofinancijske informacije, br. 9, str. 3.

⁵ Ibidem, str.2.

⁶ Ibidem

⁷ op.cit. Ramljak (2011), str.2.

izvještaja, čiji potpuni set sukladno izmijenjenom MRS 1 – Prezentiranje financijskih izvještaja, čine:⁸

1. Izvještaj o financijskom položaju na kraju razdoblja
2. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti razdoblja
3. Izvještaj o promjenama kapitala tijekom razdoblja
4. Izvještaj o novčanim tokovima tijekom razdoblja
5. Bilješke, koje obuhvaćaju sažetak važnih računovodstvenih politika i ostala objašnjenja i
6. Izvještaj o financijskom položaju na početku najranijeg paralelnog razdoblja ukoliko subjekt određenu računovodstvenu politiku primjenjuje retroaktivno ili ukoliko pak retroaktivno prepravlja stavke u svojim financijskim izvještajima ili ukoliko stavke u financijskim izvještajima reklasificira.

Poslovni subjekti mogu spomenutim financijskim izvještajima dodijeliti drukčije nazive od onih koji su definirani u MRS 1, što implicira da postoji mogućnost zadržavanja i starih naziva.

U okviru MRS-a 1 se definirano je da se u bilješkama prezentiraju informacije o odnosi za sastavljanje financijskih izvještaja te određenim računovodstvenim politikama. Nadalje, u točkama 117-124 MRS-a 1 iznosi se ono što je poslovni subjekt dužan objaviti, između ostalog i sljedeće:⁹

- osnova (ili osnove) mjerenja korištena, odnosno korištene u sastavljanju financijskih izvještaja,
- -ostale primijenjene računovodstvene politike koje imaju ključnu važnost za razumijevanje financijskih izvještaja.

Nadalje, računovodstvene politike obuhvaćaju sljedeće segmente:¹⁰

- usklađene su s općeprihvaćenim računovodstvenim načelima,
- donose se u svrhu sastavljanja financijskih izvještaja,
- uključuju izbor između različitih alternativa,
- za donesene računovodstvene politike odgovoran je menadžment poduzeća.

⁸ Ibidem, str.3.

⁹ op.cit.Ramljak (2011), str.3.

¹⁰ op.cit.Ramljak (1999), str.105.

U sklopu procesa financijskog izvještavanja, pored računovodstvenih politika značajnu ulogu imaju i računovodstvene procjene koje su podložne kontinuiranom preispitivanju te su utemeljene na relevantnim informacijama, iskustvu, očekivanjima budućih događaja, kao i brojnim ostalim faktorima. MRS 1 (t. 125-133) nalaže da je subjekt dužan u sažetku bitnih računovodstvenih politika objaviti informacije o pretpostavkama koje se odnose na buduća razdoblja, kao i o ostalim glavnim izvorima neizvjesnosti na kraju izvještajnog razdoblja koje nose značajan rizik usklađivanja knjigovodstvenih iznosa imovine i obveza u financijskoj godini koja slijedi.¹¹

2.2. Odnos računovodstvenih politika i poslovne politike

Temelj za izbor računovodstvenog postupka uvijek bi trebali biti definirani viši ciljevi poslovne politike poduzeća. Nadalje, kvalitetu financijskih izvještaja potrebno je promatrati i iz materijalne perspektive.¹²

Krucijalan element kvalitete u tom slučaju predstavljaju upravo računovodstvene politike. Njima je u znatnoj mjeri, i to politikom procjene, moguće utjecati na vrijednost pozicija financijskih izvještaja. Iz toga slijedi zaključak da je kvalitetu financijskih izvještaja nužno promatrati iz formalne, ali i materijalne perspektive. Slika koja slijedi u nastavku prikazuje čimbenike kvalitete financijskih izvještaja.

Slika 1. Čimbenici kvalitete financijskih izvještaja

¹¹ Ibidem, str.39.

¹² Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.101.

Izvor: Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.102.

Ciljevi provođenja politike bilanciranja tj. računovodstvenih politika mogu biti različiti, ali su najčešće vezani uz utjecaj na visinu financijskog rezultata, stvaranje tihih pričuva, i sl. Pri tome se kao ciljevi bilanciranja ističu:¹³

- utjecaj na financijski rezultat: određivanje visine iskazane dobiti, raspodjele dobiti na dividende i zadržanu dobit, poboljšanje postojeće likvidnosti i rentabilnosti zbog ušteda na porezu,
- utjecaj na korisnike financijskih izvještaja posredstvom obavještanja ili neobavještanja o određenim segmentima koje zakon dopušta, i sl.

U slučaju kada menadžment definira temeljne ciljeve poduzeća, tada je riječ o poslovnoj politici. U svrhu ostvarenja na taj način postavljenih temeljnih ciljeva poduzeća, menadžment postavlja određene strategije i koristi odgovarajuće poslovne instrumente. U svemu tome značajnu ulogu zauzimaju i računovodstvene politike. Upravo se one očituju kao jednu od funkcija posredstvom koje se realiziraju poslovne politike poduzeća, odnosno prethodno definirani temeljni ciljevi. Na Slici 2 prikazan je odnos računovodstvene i poslovne politike, kao i njihovo mjesto u okviru čitavog procesa upravljanja.

Slika 2. Odnos računovodstvene i poslovne politike

¹³ Belak, V. (2011.): Računovodstvo poduzetnika, RRiF, Zagreb, str.98.

Izvor: Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.101.

Dakle, računovodstvena politika predstavlja podskup odnosno jedan od instrumenata ostvarivanja poslovne politike, pri čemu ciljevi i instrumenti računovodstvene politike trebaju biti usklađeni, odnosno podređeni realizaciji glavnog cilja.¹⁴

2.3. Računovodstveni koncepti, načela i standardi

Računovodstvena načela determiniraju koncepciju računovodstva, dok se detaljna razrada načela provodi standardima i računovodstvenim politikama.¹⁵

Računovodstveni standardi predstavljaju razradu računovodstvenih načela u smislu metoda obuhvaćanja i obrade računovodstvenih podataka, formiranja računovodstvenih informacija te prezentiranja i čuvanja računovodstvenih podataka i informacija.

Najpoznatiji i najpriznatiji je sustav američkih računovodstvenih načela koja su dobila status općeprihvaćenih načela (*Generally Accepted Accounting Principles - GAAP*). To su opća pravila koja imaju ulogu orijentira u procesu procjene, bilježenja i izvješćivanja o poslovnim aktivnostima.¹⁶

Općeprihvaćena računovodstvena načela (GAAP) sadrže općeprihvaćene koncepte, općeprihvaćena načela te općeprihvaćene procedure.

Općeprihvaćeni koncepti predstavljaju određene pretpostavke, odnosno teoretske osnove za objašnjavanje financijskih izvještaja. S druge strane, općeprihvaćena načela pomažu u procjeni, bilježenju i izvještavanju o poslovnim aktivnostima. Općeprihvaćeni računovodstveni koncepti,

¹⁴ op.cit. Žager, str.101.

¹⁵ op.cit.Ramljak (2011), str.4.

¹⁶ op.cit. Žager, str.109.

odnosno računovodstvene pretpostavke podrazumijevaju načela kao što su poslovni subjekt, stvarni kontinuitet, stabilne valute, kao i određeno vrijeme.¹⁷

U računovodstvene koncepte spadaju:¹⁸

- **koncept poslovnog subjekta** koji konstatira da poduzeće predstavlja samostalnu cjelinu koja je neovisna o vlasniku i drugim poduzećima. Sukladno ovome konceptu, poslovni subjekt prilikom izvještavanja o financijskom položaju i uspješnosti poslovanja, u financijske izvještaje uključuje samo one transakcije koje se odnose na poslovanje samo tog subjekta, neovisno o osobnim transakcijama vlasnika ili o njihovoj imovini te neovisno o drugim poslovnim subjektima. Npr. ukoliko vlasnik poslovnog subjekta posjeduje automobil, u tom slučaju se taj automobile ne uključuje u imovinu poslovnog subjekta. Nadalje, troškovi goriva, ulja i popravaka spomenutog automobile nije moguće tretirati kao troškove poslovanja poslovnog subjekta. Ukoliko se radi o vrlo velikim i vrlo složenim poslovnim subjektima, u tom slučaju se poslovne transakcije posebno promatraju i na razini nižih organizacijskih cjelina za koje se sastavljaju financijski izvještaji. S druge strane, na razini cjelokupnog složenog poslovnog subjekta potrebno je sastavljati konsolidirane financijske izvještaje.¹⁹

- **koncept stvarnog kontinuiteta ili vremenske neograničenosti** koji polazi od pretpostavke da će poduzeće nastaviti poslovati i u budućnosti te da neće u značajnoj mjeri smanjivati opseg poslovanja. Alternativu spomenutom konceptu predstavlja prestanak poslovanja, odnosno likvidacija. Sukladno ovom konceptu financijski izvještaji mogu predočavati samo relativnu sliku financijskog položaja i uspješnosti poslovanja u određenom vremenskom razdoblju budući da je konačni rezultat moguće utvrditi tek nakon prestanka poslovanja. Na temelju ovoga koncepta cjelokupna imovina razmatra se kao buduća ekonomska korist. U suprotnom slučaju, imovina poduzeća trebala bi se tretirati kao reshod obračunskog razdoblja.²⁰

- **koncept određenog vremenskog razdoblja** koji zahtijeva računovodstveno izvještavanje u određenim vremenskim intervalima. To može biti jedna godina, kvartal, mjesec, dekada, itd. Interni i eksterni korisnici računovodstvenih informacija traže relevantne, aktualne i

¹⁷ Ibidem

¹⁸ Ibidem, str.110.

¹⁹ Gulin, D. i ostali: Računovodstvo, Zagreb, 2003., str. 36.-37.

²⁰ Ibidem, str.37.

pravodobne informacije u svrhu donošenja racionalnih upravljačkih odluka tijekom duljeg vremenskog razdoblja. Sukladno ovome konceptu, potrebno je izvještavanje u što kraćim vremenskim intervalima u svrhu osiguranja kvalitetnih i pravodobnih informacija za upravljanje.²¹

- **koncept stabilne valute** koji polazi od pretpostavke da se kupovna snaga novčane jedinice ne mijenja. Ukoliko ipak dođe do promjene vrijednosti novca, imovinske pozicije koje su zabilježene prema povijesnom trošku nabave bit će nerealne (podcijenjene ili pak precijenjene). Potonje će se reflektirati na financijski položaj poduzeća te je zbog toga nužno izvršiti korekciju izvještajnih pozicija. Pri spomenutoj revalorizaciji (ponovnoj procjeni) moguće je koristiti različite metode, što je determinirano specifičnostima svake pojedine države te je regulirano zakonskim propisima ili računovodstvenim standardima. Učinke spomenutih prilagođavanja nužno je iskazati u temeljnim ili pak dodatnim financijskim izvještajima.²²

Nadalje, općeprihvaćena računovodstvena načela obuhvaćaju:

- **načelo nabavne vrijednosti** koje zahtijeva da se evidencija poslovnih događaja temelji na nabavnoj vrijednosti, odnosno trošku nabave pri čemu osnovicu za utvrđivanje troškova predstavlja novčani izdatak ili neki drugi novčani ekvivalent. Prednost primjene ovog načela predstavlja leži u relativno lakom utvrđivanju troška nabave budući da se radi o stvarnom iznosu za koji postoji određena knjigovodstvena dokumentacija. S druge strane, njegov glavni nedostatak predstavlja činjenica da on nerijetko ne prikazuje realnu vrijednost. To se posebno manifestira u inflatornim uvjetima kada je trošak nabave po kojem su prikazane imovinske pozicije povijesna vrijednost koja zbog porasta cijena više nije realna. U spomenutim uvjetima radi se o revalorizaciji i o revaloriziranoj nabavnoj vrijednosti ili revaloriziranom trošku nabave.²³

- **načelo objektivnosti** koje polazi od postavke da financijski izvještaji trebaju biti sastavljeni na temelju objektivnih, dokumentiranih podataka. Ovo načelo povezano je s načelom nabavne vrijednosti. Postojanje dokumentirane i objektivne knjigovodstvene evidencije očituje se kao posljedica primjene spomenutog načela.²⁴

²¹ op.cit.Gulin, str.37.

²² Ibidem, str.38.

²³ Ibidem, str.38.-39.

²⁴ Ibidem, str.39.

- **načelo realizacije (nastanka događaja)** koje zahtijeva da se prihodi evidentiraju u trenutku kada su stvarno nastali. Sukladno ovome načelu prihodi se unose u inancijske izvještaje u razdoblju u kojem su stvarno nastali, neovisno o tome što je potraživanje na temelju kojeg je nastao prihod naplaćeno. Isti tretman imaju i rashodi, odnosno, oni se priznaju u trenutku nastanka, neovisno o tome je li novac isplaćen. Razlika prihoda i rashoda, pod pretpostavkom da prihodi veličinom premašuju rashode, predstavlja rezultat poslovanja, odnosno dobit. Spomenut rezultat predstavlja obračunsku kategoriju i može se u značajnoj mjeri razlikovati od stanja novaca na žiro računu. Potonje predstavlja rezultat činjenice da prihod i primitak novca nisu istoznačnice, kao što ni reshod i izdatak novca nisu istoznačnice. Razlike između spomenutih kategorija mogu biti velike i to pogotovo u kratkom razdoblju. Postoji stav da je pri priznavanju prihoda potrebno uvažavati uvjete kao što su:

- roba mora biti stvarno isporučena kupcu, odnosno usluga treba biti izvršena,
- vlasništva i rizik moraju se prebaciti na kupca,
- prodaju robe moguće je mjeriti, odnosno vrijednosno izraziti,
- ne postoji neizvjesnost naplate.

Drugim riječima, prihod se ne smije priznati ukoliko događaj nije nastao, odnosno ukoliko proizvod ili roba nisu isporučeni ili ukoliko usluga nije izvršena te ukoliko postoji neizvjesnost naplate.²⁵

- **načelo sučeljavanja prihoda i rashoda** koje je vezano uz utvrđivanje rezultata poslovanja. Budući da se poslovni rezultat utvrđuje kao razlika prihoda i rashoda, potrebno je spomenute dvije kategorije suprotstaviti, odnosno usporediti. Pri tom je bitno da se uspoređuju samo oni prihodi i rashodi koji se odnose na isto obračunsko razdoblje i koji su međusobno uvjetovani.²⁶

- **načelo materijalnosti (značajnosti)** koje zahtijeva pridržavanje svih načela koji imaju važnu ulogu u stvaranju realne slike poduzeća. U skladu sa spomenutim, dopušteno je odstupanje od onih pravila čija bi primjena rezultirala značajnim problemima u financijskom izvještavanju i

²⁵ Ibidem

²⁶ Ibidem

koja ne bi rezultirala unapređenom kvalitetom informacija sadržanih u financijskim izvještajima. Ovim načelom zahtijeva se i da financijska sadrže sve značajne informacije.²⁷

- **načelo potpunosti** koje ističe da financijski izvještaji sadrže sve relevantne informacije koje su nužne za ocjenu poslovanja poduzeća. To implicira da nijedna informacija koja je važna za korisnike financijskih izvještaja ne smije biti izostavljena. Ovo načelo ima značaj kod prikupljanja podataka, njihove obrade, odnosno računovodstvenog procesiranja, kao i kod prezentiranja računovodstvenih informacija u obliku financijskih izvještaja različitim korisnicima.²⁸

- **načelo konzistentnosti ili dosljednosti** koje zahtijeva dosljedno korištenje usvojenih računovodstvenih politika. Sukladno spomenutom načelu, poslovni događaji trebaju se, iz razdoblja u razdoblje, evidentirati prema unaprijed definiranim pravilima. Drugim riječima, zahtijeva se dosljedna primjena računovodstvenih politika, što predstavlja preduvjet usporedivosti financijskih izvještaja tijekom više obračunskih razdoblja.²⁹

- **načelo opreznosti (razboritosti)** koje proizlazi iz neizvjesnosti koja predstavlja sastavni dio poslovanja. Sukladno ovome načelu, prihodi se priznaju samo onda kad su stvarno nastali, kad su zarađeni, a rashode i onda kada su mogući. Drugim riječima, ideja ovoga načela leži u tome da se u tekućem razdoblju zbog neizvjesne budućnosti iskaže što manji rezultat poslovanja te da se dio spomenutog rezultata prenese u buduća obračunska razdoblja kada je moguće očekivati poteškoće u poslovanju.³⁰

2.4. Područja primjene računovodstvenih politika

Područja primjene računovodstvenih politika na optimalan način iskazuju značenje računovodstvenih politika u cjelokupnom računovodstvenom procesu.

²⁷ Ibidem, str.40.

²⁸ Ibidem

²⁹ Ibidem

³⁰ Ibidem, str.41.

Prethodni MRS 1 - Objavljivanje računovodstvenih politika detaljno je obrađivao područje računovodstvenih politika, no promijenjeni MRS 1 - Prezentiranje financijskih izvještaja o tome ne govori posebno. S obzirom na činjenicu da ne postoji zaseban MRS koji bi regulirao ovu problematiku, menadžment koristi svoje prosudbe u razvijanju računovodstvenih politika, koje pružaju najkorisnije informacije korisnicima financijskih izvještaja. U tom smislu se kao najznačajnija područja računovodstvenih politika smatraju priznavanje prihoda, poslovna spajanja, načela konsolidacije, zajednički poduhvati, amortizacija materijalne i nematerijalne imovine, kapitalizacija troškova zaduživanja i drugih izdataka, ugovori o izgradnji, ulaganja u nekretnine, financijski instrumenti, najmovi, troškovi istraživanja i razvoja, zalihe, porezi, rezerviranja, određivanje novca i novčanih ekvivalenata, određivanje poslovnih i zemljopisnih segmenata, i sl.

Izuzetno je da se jednom usvojena računovodstvena politika na dosljedan način primjenjuje, a to zahtijeva i računovodstvena pretpostavka "dosljednost" prilikom sastavljanja i objavljivanja financijskih izvještaja koja se očituje u činjenici da se računovodstvene politike koje usvoji poslovni subjekt trebaju dosljedno primjenjivati iz jednog razdoblja u drugo, u svrhu ostvarivanja kontinuiteta i usporedivosti financijskih izvještaja.³¹

Jedino je u izuzetnim slučajevima dozvoljena nedosljednost u primjeni računovodstvenih politika. Nadalje, eventualne promjene u računovodstvenim politikama subjekta mogu nastati u sljedećim prilikama:³²

- izmjenom zakonskih propisa,
- izmjenom nacionalnih ili međunarodnih računovodstvenih standarda ili
- ukoliko bi promjena računovodstvenih politika značajnije djelovala na poboljšanje kvalitete financijskih izvještaja.

2.5. Zakonski okvir računovodstvenih politika

³¹ op.cit. Ramljak (2011), str.5.

³² Ibidem

Računovodstvene politike regulirane su različitim zakonima. U Republici Hrvatskoj računovodstveno izvještavanje reguliraju:

- Zakon o računovodstvu,
- Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja,
- Pravilnik o načinju vođenja Registra godišnjih financijskih izvještaja,
- Međunarodni standardi financijskog izvještavanja zajedno s Međunarodnim računovodstvenim standardima koji se objavljuju i objašnjavaju na temelju Odluke o odobravanju prijevoda i primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja donesene od strane Odbora za standarde financijskog izvještavanja,
- Hrvatski standardi financijskog izvještavanja koji se objavljuju na temelju Odluke o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja donesene od strane Odbora za standarde financijskog izvještavanja.

Pored svega nabrojanog, potrebno je spomenuti da na inancijske izvještaje utječu i Regulative smjernice EU, kao i računovodstvene politike.

2.5.1. Zakon o računovodstvu

Zakon o računovodstvu definira da svaki poduzetnik čije je sjedište u Republici Hrvatskoj ima dužnost voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje sukladno temeljnim načelima urednog knjigovodstva i to na način da u istima budu istaknuti njegovi poslovi te stanje njegove imovine. Knjigovodstvo treba biti takvo da trećoj stručnoj osobi u okviru primjerenog roka omogući uvid u poslovne događaje, kao i u stanje poduzeća. Nadalje, potrebno je omogućiti da se poslovni događaji prate prema njihovu nastajanju i razvoju.

Pravila Zakona o računovodstvu dužni su primjenjivati poduzetnici (pravne osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost sa ciljem ostvarivanja dobiti) i svaka pravna i fizička osoba, koja je obveznik poreza na dobit određena propisima koji uređuju poreze, osim odredbi koje uređuju konsolidaciju godišnjih financijskih izvještaja, reviziju godišnjih financijskih izvještaja, godišnje izvješće i javnu objavu.

Zakon uređuje računovodstvo poduzetnika, razvrstavanje poduzetnika, knjigovodstvene isprave i poslovne knjige, popis imovine i obveza, primjenu standarda financijskog izvještavanja i tijelo za donošenje standarda financijskog izvještavanja, godišnje financijske izvještaje i konsolidaciju godišnjih financijskih izvještaja, reviziju godišnjih financijskih izvještaja, sadržaj godišnjeg izvješća, javnu objavu godišnjih financijskih izvještaja, Registar godišnjih financijskih izvještaja te obavljanje nadzora.

Glavne odredbe Zakona o računovodstvu jesu sljedeće:³³

- Zakon ne propisuje izgled računskog plana, ali mora osigurati pozicije bilance i računa dobiti i gubitka propisane Zakonom,
- na temelju IV. direktive EU-a definiran je izgled bilance i računa dobiti i gubitka, kao i temeljna načela procjenjivanja,
- Zakon propisuje da svi obveznici poreza na dobit (veliki, srednji, mali, listani, nelistani) izravno primjenjuju MRS-ove nakon objave u Narodnim novinama,
- propisana je obveza izrade konsolidiranih izvješća za grupe koje čine vladajuća i o njima ovisna društva,
- definirana je obveza revizije financijskih izvješća jedanput u godini za velika i srednja dionička društva te jedanput u tri godine za mala dionička društva.

Zakon o računovodstvu poduzetnike dijeli na mikro, male, srednje i velike poduzetnike. Pri tome mikro poduzetnici predstavljaju one poduzetnike koji ne prelaze granične pokazatelje u dva od tri uvjeta kao što su ukupna aktiva 2.600.000,00 kuna, prihod 5.200.000,00 kuna te prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 10 radnika.

Nadalje, mali poduzetnici su oni koji nisu mikro poduzetnici i ne prelaze granične pokazatelje u sljedećim uvjetima: ukupna aktiva 30.000.000,00 kuna, prihod 60.000.000,00 kuna, prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 50 radnika.

Srednji poduzetnici su oni poduzetnici koji nisu ni mikro ni mali poduzetnici te ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta: ukupna aktiva 150.000.000,00 kuna, prihod 300.000.000,00 kuna, prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 250 radnika. Napokon, u

³³ Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, br. 78/15, 134/15, Narodne novine d.d., Zagreb

velike poduzetnike ubrajaju se poduzetnici koji prelaze granične pokazatelje u najmanje dva od tri uvjeta od srednjih poduzetnika.³⁴

Nadalje, Zakon o računovodstvu propisuje da u temeljne računovodstvene pretpostavke za sastavljanje financijskih izvještaja spadaju:³⁵

- poslovanje na neograničeno vrijeme,
- dosljednost,
- priznavanje poslovnih promjena u trenutku njihovog nastanka.
- Sukladno spomenutom Zakonu, prilikom izrade financijskih izvještaja nužno je poštovati sljedeća opća načela procjene:
 - opreznost,
 - prevagu biti nad formom,
 - vrijednosnu značajnost,
 - pojedinačnu procjenu,
 - vremensku povezanost bilančnih pozicija.

U nastavku rada obrađuju se Međunarodni standardi financijskog izvještavanja/Međunarodni računovodstveni standardi.

2.5.2. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja/Međunarodni računovodstveni standardi

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja uključuju Međunarodne računovodstvene standarde (MRS), njihove dopune i povezana tumačenja te Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI), njihove dopune i povezana tumačenja. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja/Međunarodni računovodstveni standardi prevode se, objavljuju i tumače na temelju

³⁴ Ibidem

³⁵ Gulin, D. i ostali: Računovodstvo, Zagreb, 2003., str. 43.

Odluke Odbora za standarde financijskog izvještavanja i primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja.³⁶

U svrhu postizanja da financijski izvještaji budu pouzdani i usporedivi, prilikom sastavljanja nužno je definirati određena pravila i kriterije. Što se tiče eksternog izvještavanja, u takve kriterije ubrajaju se računovodstveni standardi. Polaznu točku za njihovo utvrđivanje predstavljaju računovodstvena načela koja određuju koncepciju računovodstva i razrađuju njegove temeljne karakteristike. Iz spomenutog razloga računovodstveni standardi čine razradu računovodstvenih načela u smislu metoda obuhvata i obrade računovodstvenih podataka, stvaranja računovodstvenih informacija, kao i njihovog prezentiranja eksternim korisnicima.

“Međunarodni računovodstveni standardi ostavljaju velik manevarski prostor za iskazivanje i objavljivanje specifičnosti primjene računovodstvene politike primjenjene u sastavljanju i objavljivanju financijskih izvješća. To je osnovni razlog što je nužno potrebno, radi pravilnog razumijevanja i kvalitete računovodstvene informacije, dati dodatna obrazloženja kojima se objašnjavaju pojedine primijenjene računovodstvene politike i učinci tih politika.”³⁷

Konačni cilj računovodstvenih standard predstavljaju specificiranje određenih računovodstvenih politika, predočavanje te objava financijskih izvještaja.³⁸

2.5.3. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja

Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI) nastali su prema Zakonu o računovodstvu, a donosi ih Odbor za standarde financijskog izvještavanja. Imaju temelj u domaćoj računovodstvenoj teoriji i praksi, odrednicama MSFI kao i na IV. i VII. Direktivi EU. HSFI reguliraju problematiku u vezi s financijskim izvještajima.

³⁶ Narodne novine (2015); Međunarodni standardi financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d. Zagreb broj.86/15.

³⁷ op.cit. Gulin, str.102.

³⁸ Mrša, J. (2006.): Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i pogreške, Računovodstvo i financije, Zagreb, str.7.

HSFI ističe glavne koncepcije na kojima se temelje sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja. Njihova svrha sastoji se u sljedećem:³⁹

- propisati osnovu za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvještaja,
- imati ulogu pomoći revizorima u formiranju mišljenja jesu li financijski izvještaji sukladni HSFI,
- imati ulogu pomoći korisnicima financijskih izvještaja pri objašnjavanju podataka i informacija koje su sadržane u financijskim izvještajima.

HSFI imaju cilj i svrhu financijski izvještaji koji počivaju na spomenutim standardima pruže informacije o financijskom položaju, financijskoj uspješnosti i novčanim tokovima poduzetnika koje mogu biti korisne prvenstveno vanjskim korisnicima prilikom donošenja ekonomskih odluka. Financijski izvještaji koji se temelje na HSFI pružaju informaciju o imovini obvezama, kapitalu, prihodima, rashodima, dobiti i gubitku, promjenama u kapitalu i novčanom toku.

Temeljne pretpostavke i načela predstavljaju opća načela i postupke koji su prihvaćeni od strane računovodstvene struke. Oni su koriste prilikom sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja. Spomenute pretpostavke jesu sljedeće:

- neograničenost vremena poslovanja- pretpostavlja se da poduzetnik vremenski neograničeno posluje te da će poslovati i u budućnosti, kao i da neće likvidirati niti smanjiti opseg svog poslovanja.
- nastanak događaja.

U svrhu postizanja pouzdanosti, informacije u financijskim izvještajima moraju biti potpune u okviru granice značajnosti i troška (načelo potpunosti). Pored temeljnih pretpostavki i poštivanja kvalitativnih obilježja financijskih izvještavanja, poduzetnik ima dužnost sastaviti svoje financijske izvještaje poštujući načelo dosljednog prezentiranja, načelo značajnosti i sažimanja, kao i načelo prijeboja.⁴⁰

³⁹ Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, HSFI 1 – Financijski izvještaji. Narodne novine d.d. Zagreb, broj 86/15

⁴⁰ Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, HSFI 1 – Financijski izvještaji, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 86/15

Pri tome načelo dosljednosti iznosi zahtjev da prezentiranje i klasificiranje stavaka u financijskim izvještajima treba biti isto tijekom više obračunskih razdoblja osim u slučaju da su promjene zahtijevane od strane HSFI.

S druge strane, načelo značajnosti ističe da je svaku značajnu skupinu sličnih stavki potrebno odvojeno prezentirati u financijskim izvještajima.

3. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I FINACIJSKI POLOŽAJ TE USPJEŠNOST PODUZEĆA

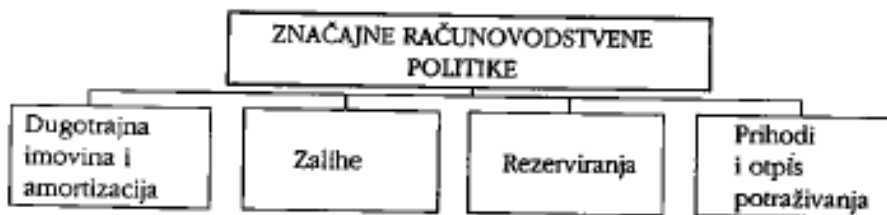
Bilanca i račun dobiti i gubitka predstavljaju temeljne financijske izvještaje koji služe kao podloga za ocjenjivanje financijskog položaja i uspješnosti poslovanja nekog poduzeća. Kod sastavljanja i objavljivanja financijskih izvještaja postoji širok spektar različitih područja primjene računovodstvenih politika i to u rasponu od općih do računovodstvenih politika na području imovine, obveza, rezerviranja, itd. Pri tom izbor jedne određene metode može u značajnoj mjeri utjecati na iskazivanje. Veličina spomenutog utjecaja determinirana je sljedećim čimbenicima:⁴¹

- udjelom određene pozicije u ukupnoj strukturi imovine, obveza, prihoda ili rashoda,
- glavnim obilježjima izabrane metode,
- promatranim vremenskim razdobljem.

Prvi čimbenik pokazuje da ne postoji jedinstvena lista računovodstvenih politika koje imaju podjednaku važnost za sva poduzeća. Ima li neka metoda ili postupak značajan utjecaj ovisi u prvome redu o tome primjenjuje li se na nekoj materijalno važnoj stavci. U svrhu razmatranja utjecaja računovodstvenih politika na visinu poslovnog rezultata, najčešće se koriste računovodstvene politike koje su prikazane na slici koja slijedi u nastavku.

⁴¹ Žager, K.. i ostali: Računovodstvo za neračunovođe s osnovama računovodstva, Zagreb, 2001., str.125.

Slika 3. Područja primjene računovodstvenih politika

Izvor: Žager, K. i ostali: Računovodstvo za neračunovođe s osnovama računovodstva, Zagreb, 2001., str.125.

Što se tiče utjecaja računovodstvenih politika na poslovni rezultat, nužno je definirati razdoblje unutar kojeg se razmatra spomenut utjecaj. Pri tome kratkoročna i dugoročna vremenska dimenzija nisu isključivo određene brojem godina nego temeljnim obilježjima određene bilančne pozicije, odnosno njezinom dinamikom promjena.⁴²

3.1. Područje dugotrajne imovine i amortizacije

Računovodstvene politike na području dugotrajne imovine promatraju se na strani povećanja, kao i smanjenja vrijednosti. Područje amortizacije predstavlja posebno zanimljivo područje kod promatranja ovog područja. Veći udio dugotrajne imovine u strukturi imovine poduzeća razlog je zašto s posebno promatraju problemi amortizacije. Dugotrajna nematerijalna imovina početno se priznaje prema trošku nabave te se nakon toga mjeri prema trošku nabave umanjenom za ispravak vrijednosti i za akumulirani gubitak od umanjenja.

Na području dugotrajne imovine i amortizacije računovodstvene politike najčešće se svode na odabir između različitih metoda amortizacije koje mogu biti funkcionalna metoda i metode vremenske amortizacije (proporcionalna, progresivna i degresivna). Ukoliko se pretpostavi da je trošak nabave (nabavna vrijednost) dugotrajne imovine 600, a korisni vijek upotrebe 4 godine, tada se stope i iznosi amortizacije mogu utvrditi kao što je prikazano na slici koja slijedi.

⁴² op.cit.Žager, str.126.

Slika 4. Iznosi amortizacije prema različitim metodama

OPIS	proporcionalna		progresivna		degresivna	
	%	iznos	%	iznos	%	iznos
1. godina	25	150	10	60	40	240
2. godina	25	150	20	120	30	180
3. godina	25	150	30	180	20	120
4. godina	25	150	40	240	10	60

Izvor: Žager, K. i ostali: Računovodstvo za neračunovođe s osnovama računovodstva, Zagreb, 2001., str.126.

Na temelju slike moguće je primijetiti da su kod proporcionalne metode stopa i iznos amortizacije isti tijekom čitavog korisnog vijeka trajanja. Kod progresivne metode stopa i iznos amortizacije bilježe rast iz godine u godinu, dok je kod degresivne metode obrnuto, odnosno doživljavaju pad. Vidljivo je da uspješnost poslovanja u kraćem razdoblju u značajnoj mjeri ovisi o metodi obračuna amortizacije. Međutim, potonje ne implicira da je računovodstvenim politikama moguće stvoriti poslovni rezultat. Što se tiče konkretnog slučaja, primjena računovodstvenih politika omogućava da se, ovisno o zahtjevima menadžmenta, ukupna masa troškova amortizacije rasporedi tijekom korisnog vijeka trajanja prema dinamici koja odgovara ukupnoj poslovnoj politici poduzeća.

3.2. Područje zaliha

Kad su u pitanju računovodstvene politike na području zaliha sirovina i materijala, kod vrednovanja zaliha i utroška materijala najčešće se primjenjuju sljedeće metode:⁴³

- FIFO metoda (*first in, first out*) – ovom metodom utrošci materijala se procjenjuju po cijeni koja je bila prva ulazna cijena,
- LIFO metoda (*last in, first out*)- ovom metodom utrošci materijala procjenjuju se po cijeni koja je bila zadnja ulazna cijena,

⁴³ op.cit.Žager, str.126.-127.

- FIFO metoda (*highest in, first out*)- ovom metodom utrošci materijala procjenjuju se po cijenu koja je bila najviša ulazna cijena,
- metoda prosječnih cijena- ovom metodom utrošci materijala procjenjuju se po prosječnoj cijeni.

Menadžment poduzeća treba odabrati onu metodu koja najbolje odgovara postojećim uvjetima i ciljevima poslovne politike. Računovodstvene politike omogućuju da se ukupna masa troškova rasporedi tijekom vijeka trajanja imovine prema dinamici koja odgovara ukupnoj poslovnoj politici poduzeća.

U ovome kontekstu potrebno je istaknuti da zalihe proizvodnje i gotovih proizvoda predstavljaju posebno značajnu imovinsku stavku. Nadalje, gotovo cjelokupni poslovni proces usmjeren je prema proizvodnji gotovih proizvoda. U okviru ovog područja primjene računovodstvenih politika, zalihe je potrebno procjenjivati po trošku nabave koji čine troškovi kupnje, troškovi konverzije te ostali troškovi koji su neposredno vezani sa stjecanjem spomenute vrste zaliha. Potonje je prikazano na Slici 5.

Slika 5. Vrijednost zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda

I.	IZRAVNI MATERIJAL
II.	TROŠKOVI KONVERZIJE
	1. izravni rad
	2. opći troškovi proizvodnje
	a) fiksni
	b) varijabilni
III.	OŠTALI TROŠKOVI
	UKUPNA VRIJEDNOST ZALIHA

Izvor: Žager, K. i ostali: Računovodstvo za neračunovođe s osnovama računovodstva, Zagreb, 2001., str.127.

Troškove kupnje čini fakturna vrijednost uvećana za zavisne troškove nabave sirovina i materijala, dok troškovi konverzije uključuju izravne troškove kao što je izravni rad radnika u pogonu te opći dio proizvodnih troškova. Pri tome najčešće proizvodne troškove predstavljaju troškovi amortizacije i održavanja proizvodnih pogona i opreme, troškovi administracije pogona te neki drugi neizravni troškovi koji ovise o opsegu proizvodnje kao što su neizravni rad i neizravni

materijal. Menadžment poduzeća mora odlučiti koji troškovi u konkretnom slučaju spadaju u troškove konverzije, a time i vrijednost zaliha, kao i koji troškovi predstavljaju rashode razdoblja. S druge strane, svi ostali troškovi spadaju u troškove razdoblja te se nadoknađuju iz ukupnog prihoda u razdoblju u kojem su nastali.⁴⁴

3.3. Područje rezerviranja

Pozicija dugoročnih rezerviranja za troškove u uvjetima neizvjesnosti poslovanja, nesigurnosti i rizika poprimaju posebno značenje. Ona se formiraju za neizvjesne troškove koji se mogu pojaviti u budućnosti te se odnose na sadašnje učinke, kao i za gubitke kod nesigurnih poslova. Dugoročna rezerviranja poduzeću pružaju mogućnost provođenja politike kojom na izravan način može utjecati na visinu troškova, a posredno i na visinu dobiti pojedinih obračunskih razdoblja.

Ključna ideja kod dugoročnih rezerviranja svodi se na činjenicu da je potrebno stvoriti rezervu za budućnost kada je moguće očekivati određene rizike i troškove. Drugim riječima, dobit iz određene godine potrebno je prenijeti na buduća razdoblja.⁴⁵

3.4. Područje priznavanja prihoda i otpisa potraživanja

Priznavanje prihoda i otpisa potraživanja također predstavlja značajno područje primjene računovodstvenih politika. Ključni zahtjev kod priznavanja prihoda između ostalog se svodi na činjenicu da prihodi ne smiju priznati ukoliko naplata potraživanja nije izvjesna. Priznavanje takvih prihoda omogućuje procjenu imovine i poslovnog rezultata u tekućem razdoblju, međutim, tada u budućnosti mora doći do otpisa potraživanja koji će uvećati rashode i utjecati na smanjenje rezultata. Ukoliko se spomenuti otpis, odnosno vrijednosno usklađivanje ne izvrši, u tom slučaju se negativni učinak, odnosno (skriveni) gubitak nastavlja prenositi u buduća razdoblja.

⁴⁴ op.cit. Žager, str.127.

⁴⁵ op.cit. Žager, str.128.-129.

Na kraju je potrebno spomenuti kako se da zaključiti da na nijednom području primjene nije moguće stvarati financijski rezultat. U svakom od razmatranih područja primjene računovodstvenih politika sve se svodi na to da se ukupni rezultat alocira po obračunskim razdobljima dinamikom koja odgovara ukupnoj poslovnoj politici poduzeća. Iz tih razloga utjecaj računovodstvenih politika na iskazani rezultat može imati važnost u kraćem vremenu, dok u dugoročnoj perspektivi ovaj utjecaj izostaje. U ovome kontekstu poseban značaj dobiva načelo opreznosti. Sukladno spomenutom načelu sakrivanje dobiti (stvaranje tihih pričuvni) uvijek predstavlja bolju opciju, dok je skrivanje gubitaka potrebno izbjegavati iz razloga što se suprotstavlja spomenutom načelu opreznosti. Dakle, računovodstvene politike imaju veliku važnost u okviru računovodstvenog procesa iz razloga što imaju izravan utjecaj na iznose koji će biti knjiženi prilikom evidencije različitih poslovnih transakcija.⁴⁶

4. ZAKLJUČAK

Financijski izvještaji predstavljaju najvažnije izvještaje putem koji pružaju glavne informacije o stanju poslovanja poduzeća. Iz spomenutih izvještaja analiziraju se podaci iz bilance, računa dobiti i gubitka, izvještaja o novčanom tijeku, kao i izvještaja o promjenama kapitala. Spomenuti podaci trebaju biti istiniti i reflektirati realno stanje poslovanja poduzeća. Također, oni bi trebali biti izrađeni sukladno prihvaćenim računovodstvenim načelima i standardima.

Financijski izvještaji predstavljaju konačan proizvod računovodstvenog procesa u koji su ugrađene odabrane računovodstvene politike. Odabir konkretne računovodstvene politike ovisi o ciljevima koji su definirani poslovnom politikom poduzeća.

Prilikom objavljivanja računovodstvenih politika, menadžment subjekta razmatra hoće li objavljivanje korisnicima biti korisno u razumijevanju načina na koji su transakcije, poslovni događaji i uvjeti imali utjecaja na iskazanu financijsku uspješnost i financijski položaj. Računovodstvene politike su dio poslovne politike subjekta te je u njihovom donošenju važno da sudjeluju svi oni na koje se pojedine politike odnose. Primjenom računovodstvenih politika

⁴⁶ op.cit. Žager, str.129.

moгуće je utjecati na izgled financijskih izvještaja. U sklopu procesa financijskog izvještavanja, pored računovodstvenih politika značajnu ulogu imaju i računovodstvene procjene koje su podložne kontinuiranom preispitivanju te su utemeljene na relevantnim informacijama, iskustvu, očekivanjima budućih događaja, kao i brojnim ostalim faktorima. Temelj za izbor računovodstvenog postupka uvijek bi trebali biti definirani viši ciljevi poslovne politike poduzeća.

U ovome kontekstu bitnu ulogu imaju računovodstvena načela, računovodstveni standardi i računovodstveni koncepti. Računovodstvena načela determiniraju koncepciju računovodstva, dok se detaljna razrada načela provodi standardima i računovodstvenim politikama. Nadalje, računovodstveni standardi predstavljaju razradu računovodstvenih načela u smislu metoda obuhvaćanja i obrade računovodstvenih podataka, formiranja računovodstvenih informacija te prezentiranja i čuvanja računovodstvenih podataka i informacija. Općeprihvaćeni koncepti predstavljaju određene pretpostavke, odnosno teoretske osnove za objašnjavanje financijskih izvještaja. S druge strane, općeprihvaćena načela pomažu u procjeni, bilježenju i izvještavanju o poslovnim aktivnostima. Općeprihvaćeni računovodstveni koncepti, odnosno računovodstvene pretpostavke podrazumijevaju načela kao što su poslovni subjekt, stvarni kontinuitet, stabilne valute, kao i određeno vrijeme.

Područja primjene računovodstvenih politika na optimalan način iskazuju značenje računovodstvenih politika u cjelokupnom računovodstvenom procesu. Zakonski okvir reguliranja računovodstvenih politika jesu Zakon o računovodstvu, MRS i HSFI.

Najvažnija područja primjene računovodstvenih politika jesu područje dugotrajne imovine i amortizacije, područje zaliha, područje rezerviranja te područje priznavanja prihoda i otpisa potraživanja. Kod svih spomenutih područja računovodstvene politike omogućavaju se alociranje ukupnog rezultata po obračunskim razdobljima onom dinamikom koja odgovara poslovnoj politici poslovnog subjekta. Iz tog razloga utjecaj računovodstvenih politika na izgled financijskih izvještaja, kojima se prikazuje financijski položaj i uspjeh poslovanja, može u kraćem vremenu biti važan, dok dugoročno gledano taj utjecaj ne postoji.

LITERATURA

1. Belak, V. (2011.): Računovodstvo poduzetnika, RRiF, Zagreb
2. Gulin, D. i ostali: Računovodstvo, Zagreb, 2003
3. Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, HSFI 1 – Financijski izvještaji. Narodne novine d.d. Zagreb, broj 86/15
4. Narodne novine (2015); Međunarodni standardi financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d. Zagreb broj.86/15.
5. Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, br. 78/15, 134/15, Narodne novine d.d., Zagreb
6. Mrša, J. (2006.): Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i pogreške, Računovodstvo i financije, Zagreb
7. Ramljak B. (1999): Računovodstvene politike u malim poduzećima, doktorska disertacija, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split
8. Ramljak B. (2011): Računovodstvene politike – utjecaj na izgled financijskih izvještaja, Računovodstvenofinancijske informacije, br. 9
9. Žager, K.. i ostali (2001): Računovodstvo za neračunovođe s osnovama računovodstva, Zagreb
10. Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb

POPIS SLIKA

Slika 1. Čimbenici kvalitete financijskih izvještaja	8
Slika 2. Odnos računovodstvene i poslovne politike	9
Slika 3. Područja primjene računovodstvenih politika	22
Slika 4. Iznosi amortizacije prema različitim metodama	23
Slika 5. Vrijednost zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda	24